

STM/YTO/STEA
Kristiina Hannula

4.1.2021

kirjaamo@minedu.fi

Selvitystyöryhmän kuuleminen, VN/24501/2020

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen tärkeä rooli

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen rooli ihmisten hyvinvoinnin, osallisuuden ja kansalaisyhteiskunnan vahvistamisessa on kiistanalainen. Niiden rooli on tullut entistä näkyvämmäksi koronan myötä. Sosiaali- ja terveysjärjestöissä olevan tiedon, osaamisen ja ideoiden hyödyntäminen ja jakaminen yhteiskunnan eri toimijoiden välillä on voimavara, jota emme saa hukata yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Resurssien varmistaminen niiden toiminnalle on tärkeää.

Veikkauksen tuottojen jakosuhteet ja jakamattoman tuoton käyttö

Yhdeksi vaihtoehdoksi tasata tuloutuksen laskun vaikutuksia on nostettu esiin arpa-jaislaissa säädettyjä tuoton käyttötarkoituksen jakosuhteiden muuttaminen. Tämä ei ole kestävä ratkaisu, koska rahan kokonaismäärää toimi ei muuttaisi. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustusasioden neuvottelukunta painottaa lausunnossaan 17.12.2020, että peliyhtiöiden yhdistämisessä sovittua jakosuhdelakia tulee noudattaa jatkossakin.

Peliyhtiöiden yhdistyessä jäi Raha-automaattiyhdistyksen yhden vuoden tuotto ns. jakamattomana tuottona käytettäväksi 10 vuoden aikana sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuksiin. Vuoden 2021 jälkeen jakamattomana tuottoa on jäljellä noin 165 miljoonaa euroa. Tämä osuus on käytettävä alkuperäisen suunnitelman mukaan, ei paikkaamaan Veikkausten tuottojen laskua kuten vuonna 2021.

Valtion tai muun julkisen tahon budjetteihin siirrettävät kohteet

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustusasioden neuvottelukunta on 20.10.2020 lausunnossaan nostanut esiin, että yksi keino sopeuttaa Veikkauksen tuoton alenemaan on siirtää julkiseen budjettiin niiden toimintojen rahoitus, jotka sinne juridisesti kuuluvat. Mahdollisissa rahoituksen siirroissa on pystyttävä varmistamaan, että julkisen vallan vastuulle kuuluva toiminta järjestöissä jatkuu saumattomasti varmistaen ettei palveluihin synny katkoksia, jotka aiheuttaisivat kohderyhmille haittoja.

Kesällä 2020 tehdyn STEAn kartoituksen mukaan julkisen sektorin rajapintaan kohdistuu sisältönsä puolesta STEA-avustuksia noin 37 miljoonalla eurolla. (Liite 1)

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustusasioden neuvottelukunta esittää lisäksi, että soittamme veteraanien hoitoon ja kuntoutukseen jatkossa käytettävät varat tulisi rahoit-

STM/YTO/STEA
Kristiina Hannula

4.1.2021

taa Veikkauksen tuottojen sijaan suoraan valtion budjetista. Neuvottelukunta korostaa, että veteraanikuntoutuksen täysimääräinen toteutuminen tulee varmistaa kaikissa tilanteissa.

STEA-avustukset

STEA vastaa osaltaan siitä, että Veikkauksen tuottoja **käytetään tulokselliseen kansalaisjärjestötoimintaan.**

STEA-avustetun toiminnan strategisina tavoitteina on:

- vähentää eriarvoisuutta ja lisätä yhdenvertaisuutta sekä osallisuutta elämäntilanne ja tausta huomioiden
- vahvistaa yhteisöllisyyttä ja suvaitsevaisuutta sekä lisätä erilaisten ihmisten kohtaamista ja keskinäistä ymmärrystä
- vahvistaa ihmisten voimavaroja ja auttaa pitämään huolta itsestä, toisista ja ympäristöstä.

Neuvottelukunta katsoo avustusvarojen vähentyessä, että avustustoiminnassa tulee keskittyä järjestöjen perustoimintaedellytysten turvaamiseen ja rahoituksen ennakoitavuuteen. Neuvottelukunta pitää tärkeänä, että avustusehdotus pohjautuu kokonaiskuvaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tarpeista.

Neuvottelukunta katsoo, että tavoitteena olisi hyvä olla laajemmat avustuskohteet, jolloin niiden käyttö olisi joustavampaa. Avustettavissa toiminnoissa tulee painottaa niiden kestävyttä rahoituskauden jälkeen.

STEA-avustusten suuntaamisesta tulevaisuudessa on tehtävä linjaukset vuoden 2021 aikana. STEA tekee selvityksiä vuoden aikana ja niiden tuloksia hyödynnetään linjauksia tehtäessä. Osa linjauksista on tärkeää tehdä osana valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihanketta niin, että kaikki Veikkauksen tuottoja jakavat ministeriöt soveltavat samoja toimintatapoja esim. yleisavustusten osalta sekä myönnettävien avustusten ehdoissa.

Valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihanke

Valtionavustustoimintaa kehitetään ja digitalisoidaan viisivuotisessa hankkeessa (VM212:00/2018), jotta valtionavustuksia voidaan kohdentaa entistä tarkemmin hyötyä tuottaen. Valtionapuviranomaisille kehitetään yhteiset tietojärjestelmäpalvelut, mikä parantaa muun muassa valtionavustusten tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta koskevan tiedon hallintaa ja hyödyntämistä.

Sen lisäksi selvitetään, **miten rahapelituotoista valtionavustuksia yhdistyksille myöntävien ministeriöiden valtionavustuskäytäntöjä voitaisiin yhdenmukaistaa.** Hankkeessa ei muuteta valtionapuviranomaisten toimivaltaa eikä oteta kantaa valtionavustustoiminnan määrärahoihin tai rahapelitoimintaan tuottoineen. Kaikkien tuotnjakoministeriöiden on tärkeää olla aktiivisesti mukana hankkeen toteuttamisessa.